

ZENTAI ELLENŐR.

Helyi és vidéki érdekű társadalmi és közgazdasági hetilap.

Szerkesztő és kiadóhivatal: Eugen-utca 719. sz. hova a lapot érdeklő közlemények, hirdetések, az előfizetési pénzek és hirdetés díjak intézendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 forint. — Egyes számok a szerkesztő lakásán és Zettin József ur kereskedésében 10 krért kaphatók.

Megjelenik
minden vasárnap.

Hirdetések:

Hirdetési díj egy négyszög-centiméternyi térért 2 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatás után 30 kr. — Nyilttér petitsoronként 10 kr.

Közyülés november 15-én.

I.

Régóta várokotunk arra a baklövésre, melyet a „mérsékelt elem“ a novemb. 15-iki közgyűlésen elkövetett. Valami sok észet soha sem tételeztünk föl a „mérsékelt elem“-nél, de, hogy ilyen kevés legyen a sőtartóban, magunk sem gondoltuk. Tudtuk azt, sőt hirdettük, hogy nem a törvényesség, a tisztesség alapján állnak, nem az igazság tartja bennök a lelket, hanem az önérdek kölcsönös kielégítésének köteléke tartja őket össze, a fatális tévedés felsőbb helyeken, mintha kormánypartiak volnának, tartja őket a fölszinen; azért elvártuk volna tőlük, hogy legalább is legyen magukhoz való eszköz, és ne vágják önmaguk alatt a fát. És november 15-én még ebben a rájuk nézve nem éppen hizelő föltevésünkben is csalatkoztunk. Mindenki tudja, hogy a hatóságok határtalan, hogy ne mondjuk, bünös elnézésén alapul uralmuk, és így fejfel mennek a falnak az olyan határozat provokálásával és erőszakolásával, mint a minő a plebániái ügyre vonatkozó. Neki mentek a falnak, tehát be is zuzzák fejüket. Olyan lányfejú embereknek, mint a minők a mérsékelték, féltékenyebbeknek kellene lenniök fejükre. — Mikosevics elmaradt a közgyűléstől, hanem másokat ugrasztott be; a markába fog nevetni, midőn a lányfejúek a püfölesre ordítani fognak. Mi előre is egészségükre kívánjuk.

A csárdai ut végelszámolása kiáltó bizonyítványa a lelkiismeretlen gazdálkodásnak. Itt is bebizonyult, hogy a hazug embert könnyebb utólni, mint a sánta kutyát. Mikor a közgyűlésen panaszt emeltek a klinker botrányosan rossz volta miatt, akkor azt válaszolta a tanács, hogy erre nézve a szakértők illetékesek, míg novemb. 15-én azzal álltak elő, hogy most már késő, mert a téglát átvétetett és beépített. — Van-e ennél gyalázatosabb eljárás? Ha a megyénél az igazság végkép ki nem halt, akkor a csárdai ut fogja a „mérsékelt elem“-nek kitörni a nyakát. Erre is ezuttal azt mondjuk: válják egészségükre.

II.

Hazajött és ismét elszaladt polgármester 2/10 órakor megnyitva a közgyűlést, elnöki jelentésében előadja, hogy a fölnöttek egészségi állapota kielégítő, míg a gyermekek között a vörheny járványszerűen uralkodik, miért is az óvodákat és a népiskola első osztályait bezárták; az állatok közt kóros betegség nem jelentkezett; két lopás és két tüzeset fordult elő; a személybiztonság meg nem zavartatott. A pénztári jelentés szerint a három pénztárban 47 ezer forintja van a városnak.

Kozics István az alapokra vonatkozó október havi interpellációjára a tanács a következőkben válaszolt:

a) Eötvös-alap. Szekfü főjegyző írásbeli jelentése. Tekintetes tanács! Kozics István városi képviselő ur által a f. é. okt. 10-én tartott képviselői közgyűlésen az „Eötvös“ című iskolai ösztöndíj-alap állásáról kívánt fölvilágosítására nézve van szerencsém a következőket jelenteni:

Samu József volt zentai népiskolai igazgató ur 1871. évben dicsőült br. Eötvös József vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur emlékeztéré-

egy alapot kívánt azon célból létesíteni, hogy ennek kamataiból a zentai polgári iskolákban magukat különösen kitüntetett tanulók jutalmaztassanak; az alap megszerezhetése végett aláírás utján adakozásokból sikerült neki 1876. év végéig 628 frt 78 krt gyűjtenie, melyet az iskolaszék kezelésébe adott át; az iskolaszék kérelmére azután a városi képviselői közgyűlés a nemes cél tekintetéből 1877. január 25-én 23. sz. határozatával az alapot a városi házipénztárból évenként 100—100 frttal gyarapítani rendelte, mindaddig, míg 2000 frtra föl nem szaporodik; ez az 1884/5. tanév végével zárlat alkalmával elérté, alulírott, mint az iskolai alapok pénztárosa 1885. évi szeptember 19-én 6496. kig. sz. a. a tekintetes városi tanácshoz ez iránt jelentésem beadtam, a tanács e jelentést a közgyűlésnek terjesztette elő a végett, hogy, miután a polgári fiúiskolák gimnáziummá alakultak át, az alap jövedelmeinek mikénti fölhasználására nézve teendő javaslat kidolgozásával egy bizottságot megbízni sziveskednék, a közgyűlés 1886. évi 54. sz. határozatával a gimnáziumi kezelés alapszabályának kidolgozására kiküldött 7 tagú választmányt bizott meg a 2000 frtra szaporodott Eötvös iskolai alapnak további kezelése és jövedelmeinek mikénti fölhasználása végett javaslat kidolgozásával, a gimnáziumi bizottság időközben leköszönvén, az iskolaszéki ideiglenes elnökség kerestetett meg a javaslat kidolgozása, illetve beterjesztésére, mely azonban maig sem terjesztetvén be, az Eötvös ösztöndíj-alap maig is az iskolai alapok pénztárnoka — alulírott — által kezeletik, az iskolaszék fölügyelete alatt évenként elszámoltatik és takarékpénztárba téve tovább gyümölcsöztetik, mely szerint az a f. é. június 30-án betöltött tanév végéni zárlattal 2441 frt 7 kr összeget tett ki.

Kelt Zentán, 1887. évi november 13-án.

Tisztelettel

Szekfü György s. k.,
iskolai alapok pénztárnoka.

A tanács javaslatára az alapító-oklevél kidolgozásával a gymn. bizottság bizott meg.

b) Kórházi alapok. A számvevő következő jelentést terjesztette be: Tek. városi tanács! A f. é. okt. hó 10-én tartott képviselői közgyűlés alkalmával Kozics István képviselő ur részéről interpelláció tétetett, hogy miként van az, hogy az 1883. évi szept. 30-án kelt költségvetésben a kórházi alap 31,159 frt 84 krtban, az 1888. évi költségvetésben pedig csak 22,201 frt 64 krtban lett kimutatva és mi történt a különbözettel.

A két költségvetési előirányzatban kimutatott alapok közötti különbség összesen 8958 frt 17 krt tesz ki, tehát a kórházi alap 1884. évtől 1887. évi augusztus 19-ig ugyanily összeggel apadt.

Mint már az 1887. okt. hó 10-iki közgyűlésen röviden előadni szerencsés voltam, ezen apadás a gyógydíjak leírásából eredt legnagyobb részben; azóta ezen ügyet megvizsgálva a számvevői hivatalban vezetett kórházi főkönyvben ezen állításom megerősítve találtam.

Vizsgálatom eredményét van szerencsém következőkben bejelenteni:

Gyógydíjak címén leírásba vétetett:

a) 1884. évben	2367 frt 32 kr.
b) 1885. "	1111 " 74 "
c) 1886. "	1893 " 19 "
d) 1887. " aug. 19-ig	1195 " 14 "
Összesen:	6567 " 39 "

Tekintettel arra, hogy Zenta város kórháza közoktatási jellegű és ennek folytán, az 1876. XIV. t.c. 58. §-a értelmében köteles vidéki illetőségű egyéneket is befogadni, kiknek élelmezési és gondozási díjait, esetleg az illetőségi hely terhére, előlegezni tartozik, gyógydíj és ápolási költségekben ezen alapnak vidéki illetőségűek

ellen összesen 1870 frt 82 kr követelése van, mely követelés a kimutatott kórházi alapban — miután várandóságot képez és amugy sem kamatozó — fölveve nincs.

Ezen követelésből

1884. évre	180 frt 90 kr.
1885. "	549 " 74 "
1886. "	300 " 84 "
1887. "	339 " 34 krnyi rész-

let esik.

Ezen két összeg tehát kitesz összesen 8438 frt 21 krt, és így az apadásként kimutatott 8958 frt 17 krtól még hiányzik 519 frt 96 kr, mely hiány származására nézve a vizsgálatot kiterjesztvén, megállapítottam, miszerint a kórház világítása, szükséges mosatások, a kórházban elhunytak részére szükségelt koporsók és egyéb csekélyebb kiadások is a kórházi alaplól födözttettek.

A törlek a tekintetes városi tanácsnak (!) rendeletére (?) (minő rendelete?) alapján az 1875. évi III. t.c. 2. és 3. §-ai értelmében a helybeli illetőségű vagyontalan betegek élelmezése és gyógyítási költségei külön betegápolási alaplól födözttettek.

Ezekben Kozics ur fölszólalására a választ megadva, kérem azt a közgyűlés elé terjeszteni, hol is kérem, miszerint jelen adatokon nyugvó válasz tudomásul vétessék.

Teljes tisztelettel

Horovitz Lipót s. k.,
számvevő.

A közgyűlés — Kozics még nem lévén jelen — a számvevő jelentését tudomásul vette.

Bergel Ferenc interpellációjára. A járásbírósnál a közönség részére nem lévén helyiség, a nyitott folyosón kénytelen órákig várakozni; hideg időben az emberek meghűlnek és betegségekbe esnek. Már tavaly ígérték, hogy intézkedni fognak és mind e mai napig nem történt semmi. — Gombos megjegyzi, hogy a költségvetéskor kellett volna fölszólalni. Minthogy a költségvetésben erre a célra összeg fölveve nincs, ezuttal a kérdés nem tárgyalható. Tegyen indítványt. — Bergel: Tudomásul veszem a polgármester ur választát, csak azt jegyzem meg, hogy a polgármester urnak kellene az interpellációkat evidenciában tartani és a költségvetés előirányzat készítésekor azokra is kiterjeszkedni. Külömben is a folyosó beüvegezése nem igényel valami nagy összeget. — Zsarkó A. arra hívja föl interpellálót, hogy adjon be indítványt, mely a jövő közgyűlésen tárgyalassék. — Elfogadtatik.

A főorvosnak a kórház érdemében beterjesztett javaslatát a főjegyző nem bírván elolvadni, elmondja annak tartalmát, mely szerint a sebészi állás megszüntetendő és helyette III. körorvosi állás 600 frt fizetés mellett szervezendő; a vöröskereszt-egylettől képzett betegápolók és borbélyok volnának alkalmazandók. A tanács körorvost 450 frttal, az eddigi szokás szerint két betegápolót és egy borbélyt javasol alkalmaztatni. — Elfogadtatik.

A megyei nyugdíj-ügyre vonatkozólag a tanács javasolja, hogy kérelem intéztessék a megyéhez, mely szerint a város mentessék föl a pótdó fizetése alól és a már eddig fizetett összegét térítse vissza. — Elfogadtatik.

A tanarak nyugdíj-ügyének rendezésével Zsarkó fölszólalása után a pénzügyi bizottság bizott meg.

A kéményseprés ügye. Wuits közig. tanácsnok fölolvassa a szabályzatot, mely szerint a város két kerületre volna osztandó. — Boros Károly nem tartja szükségesnek. — Gombos közbe szól: Nem lehet vele beszélni. — A szabályzat szerint a városban minden kéményseprésért 10 kr, szálláson 20 kr, égetésért 50 kr fizetendő; általában 3 frtért megváltható; havonként söprendők a kémények, a lakosok maguk nem söpörhetik. —

Szárics megjegyzi, hogy ő a tanácsban felszólalt, de a törvény rendeli. — Kocz István nem tartja szükségesnek, hogy a kémények havonként söpörtessenek. — Ujházy József oda nyilatkozik, hogy a kéményseprők gorombák, délbén akarnak söpörni, és ha a gazdasszony ellenzi, a kéményseprő pofon üti és a rendőrség nem bünteti. — Boromissza ez ellen tiltakozik, és fölhívja a képviselőt, hogy nézzen utána, és meg fog győződni, hogy a kapitányság panasz esetében a kéményseprőt megdorgálta, illetőleg megbüntette. Tehát nem áll az a vád, mintha a rendőrség mit sem tett volna. Ha nem emeltetett vád, nem intézkedhetett. — Gombos: A szabálytervezet elfogadtatott. — Többen: nem fogadtuk el. — Gombos: Kimondtam a határozatot, még egyszer nem veszem elő az ügyet. — Kozics: Becsület Istennemre mondom, hogy a polgármester ur nem helyesen mondta ki a határozatot, mert a többség nem akarja elfogadni a szabálytervezetet. — Gombos: Kivételt teszek, és még egyszer megszavazatom e képviselőtestületet. Ugy viseli magát egyik másik képviselő, a mint nem illik, zajognak és így nem érthettem meg. — A próba-szavazás megejtése után Gombos: A többség nem fogadja el a tervezetet. — Kozics: Tudom mivel tartozik a polgár a tűz elleni biztonság érdekében, de azt kívánom, hogy a polgárok túl ne terheltessenek. Zentán nincsenek négy emeletes házak és orosz kúrtók. Itt csak az intelligencia söpörteti a kéményeket, olyan kéményeknél, melyekben 2—8 dísznő husa füstöltetik, csak az ellenőrzés szükséges, mert hát Zentán nem köszömmel, hanem jobbára szalmával tüzelnek. A tanácsnak nem az a feladata, hogy a kéményseprőknek nagy jövedelmet szerezzen, hanem, hogy a tűz ellen biztosítson, erre pedig elégséges, ha minden két hónapban söpörteti a kéményeket és elégséges egy söpörtetésért 5 kr. — Zsarkó A.: A tanács abbéli javaslata, hogy a kémények évenként 12-szer söpörtessenek, eljuttatott. Kozics ur szépen kezdte beszédét, de nem úgy végezte. Ez évben több város elhamvadt. Itt nálunk, hol annyi a nádas ház, igen szükséges a kémények söpörtése, mert egy szikra az egész várost elhamvaszthatja. Csekély áldozat az egyedüli közadó. Igaz, hogy egyik-másik házban ritkán tüzelnek, de vannak házak, melyekben folyton ég. Ha kimondjuk, hogy nem minden házban kell havonként söpörtetni, akkor a legtöbben nem fognak havonként söpörtetni. — Vass József oda nyilatkozik, ha minden három hónapban egyszer söpörtetnek, akkor lehet 10 krajcárt fizetni, de ha minden hónapban, akkor elégséges 5 kr. — Dudás Menyhért megjegyzi, hogy nem is lehet minden hónapban söpörtetni. — Kohn Mór helyesli Vass fölfogását. Van Zentán 4000 ház és így a tanács javaslata szerint a kéményseprőknek igen nagy jövedelmök lenne. — Bergel Ferenc úgy látja, hogy a gazdaközönség fizetni nem akar; elégségesnek tartja, hogy a kéményseprő három havonként vizsgálja meg a kéményeket és ezért kapjon 10 krt; és ha a gazda nem söpörtetne, bírságotassék meg. — Boros Károly: Ha gondatlanságom következtében házam leég, ne kem ég le, a szálláson szomszédomnak kárt nem okozok. — Vass József hangsúlyozza, hogy a szálláson nem olyan nagy a tűzveszedelem, mint a városban, miért elégségesnek tartja, hogy ott évenként egyszer vizsgálják meg a kéményeket. — Gombos: Annnyiféle a nézet, hogy nem lehet kiköszödni, azért azt indítványozom, hogy a kérdés tanulmányozására küldessék ki egy bizottság. — Jedlicska István észrevételezi, hogy a miniszterium nem fogja helyben hagyni a söpörtési idő leszállítását, de igenis a díjak mérséklését. — Egy bizottság küldetett ki a kérdés tanulmányozására, mely a legközelebbi közgyűlés elé szabálytervezetet fog előterjeszteni. A bizottság áll: Kozics, Vass, Jedlicska, Bergel Ferenc, Boros Károly, Matkovics József és Boromissza Jánosból.

Ipartestületi alakuló gyűlés.

(1887. nov. 6-án.)

Mikor e lapok f. évi 44-ik számában néhány ószinte szót intéztünk iparosainkhoz megvalljuk egész más fogalmunk volt Zenta iparosairól, mint a mily fogalom alá csoportosíthatjuk nagyobb többségüket a november 6-iki gyűlés után.

Azt gondoltuk, föl tudják fogni jól saját érdekeiket s annak megóvására a jó értelemben mindent elkövetnek. De, sajnos, csalatkoztunk; mert a november 6-iki gyűlésen megmutatta az ipartestület tagjainak többsége, hogy nem képesek vagy nem hajlandók elválasztani saját érdekeiket a párt-érdektől.

A gyűlésen politikai pártok álltak egymással szemközt s a többség csatlakozni látszott a

helyi — törvénytelenül vagy törvényesen, nem vitatjuk, tudjuk mindnyájan — uralmon levő párthoz tartozók jelöltjeihez, nem mérlegelték, vajjon a kandidátus képes-e betölteni az állást, melyre kandidáltatott.

Nem értették meg vagy nem akarták meg érteni, mit mondanak a gyűlés kezdetén fölolvastott és megmagyarázott testületi alapszabályok s így oly hibákba estek, melyek következtében kell, hogy megsemmisíttessék a gyűlés minden választatása.

Ezért elhatároztuk, hogy nem fogjuk a gyűlés lefolyását részletesen adni, nehogy furcsa fogalmi támadhassanak a többi néposztálynak iparosaink többségéről, kik pedig szeretnek fölvilágosodottnak látszani.

Az ipartestületi alapszabályok szerint van a testületnek: elnöke, alelnöke, jegyzője, pénztárnoka, 3 számvevője, ügyésze és előjárósága.

Ezek közül a miniszterileg jóváhagyott testületi alapszabályok értelmében a közgyűlés választja az elnököt, az előjáróságot és a számvevőket (12. §.) A többi állásokat pedig az előjáróság tölti be. (16., 17. és 18. §§.)

Tehát a november 6-iki gyűlésen megejtett választatások közül csak az elnök, az előjáróság és számvevők megválasztatása nem eshetik kifogás alá, ha azoknak lefolyását nem tekintjük, s nem vesszük figyelembe az összehívás alkalmával elkövetett hibákat; míg a többi állások betöltésénél a testület konfiskálta az előjáróság jogait.

Most nézzük az elnökválasztást. A korelnök alig mondta ki, hogy az elnökválasztás ejtendő meg, lett oly óriás láрма, minőt a nagyvendéglő díszterme még nem hallott, de nem is fog hallani. (Ez ez a láрма tartott a gyűlés végeig: $\frac{3}{4}$ órától $\frac{1}{2}$ 8-ig.)

Mi éppenséggel nem csudáljuk, hogy az iparbiztos ur teljesen kijött sodrából s nem figyelmeztette a gyűlésezőket, mik a jogaik.

Elég az hozzá, hogy a névszerinti szavazás berekesztése után az urnában 134 cédula találtatott (kétszer is megolvasták), míg a 3 jegyző szerint ennyien nem szavaztak, mert az egyik jegyző lajstromában 131, a másik kettőben 123 szavazó lett följegyezve. Csak azon csudálkozunk, hogy a céduláknak a jelöltek szerinti törvénytelen szétosztása alkalmával hogy hozták ki ezt az eredményt: Kerekes Sándor kapott 89, Ifkovits Márk 43 szavazatot. Hova lett a 2 cédula?

A számvevők közt ott látjuk Guelmino Alajos nevét is, ki házipénztárnoki állásánál fogva az ipartörvény 43. § a értelmében az iparüzéstől eltiltatik, de meg nem is üzi iparát.

Az előjáróságot pedig, a mire legnagyobb suly fektetendő, csak — hogy úgy mondjuk — mellékesen, a gyűlés végén választották meg.

Még csak azt jegyezzük meg, hogy a vezérszerepet mind olyanok vitték, kik a testület tagjai nem lehetnek, mert nem üzik iparukat önállólag. Ilyenek Guelminó Alajoson kívül id. Temesvári Sándor, Kiss Antal, stb.

A gyűlésről elég ennyi. Ebből eleget tudunk és látunk.

K. A.

Közgazdaság.

A kertészet köréből.

Növénytrágya-készítés.

P.

Régi dolog az, hogy a virágkedvelők a cserépvirágok s néha a kerti virágok számára is gyepföldet, erdei földet szereznek. Tapasztalatból tudják, hogy ezen földmunkákban a virág gyöngye növénye sokkal dúsabban hajt és virágozik, mint a közönséges földben.

Tagadhatlan tény, hogy a virágok (de általán a legtöbb növény) sokkal jobban érzik magukat az erdei vagy a gyepföldben is, mint a közönséges kerti vagy az istálló-trágyával javított földben.

Az erdei föld több évi levél-étegből álló hideg trágya, mely tiszta táplálék a növényre nézve s e mellett hiányzik belőle

több olyan só, mely az istálló-trágyát sok virágra nézve károsná teszi. Hiányzanak továbbá az erdei földből az ártalmas férgek.

Ezen tulajdonok teszik az erdei földet (s kis mértékben a gyepföldet is) a virágkedvelő előtt értékesé.

Csak hogy nem mindenkinek áll módjában az erdei föld megszerzése, mert az erdő rendezés nem sajátunk. Azután meg nálunk az erdőben a falevelet a szegény nép fűtőnek gyűjti össze.

Tehát a növény-trágyát mesterséges módon kell előállítanunk.

Hogy miképen, a következő sorokban adjuk elő:

Ásunk a kert vagy udvar valamelyik félre-eső zugában egy öl mély, ugyanoly hosszú s egy fél öl széles gödröt (vagy a milyen éppen szükséges), azt az összegereblyezett fa-, szőlőlevéllel s egyéb gazzal megtöltjük és legázoljuk. Tavasszal, nyáron át mindenféle gyommal, ág és hajtásnyesedékekkel, szalma, szemet s egyéb hulladékkal rakjuk meg. E söpredék, különösen tavasszal és nyáron a zöld gaz rövid idő alatt megrothad és jövő tavaszra a legjobb növény-trágyát szolgáltatja.

Szükség esetén a gödör alján levő hulladékból bizonyos mennyiséget átrostálunk a használatra, a többit pedig külön helyre rakjuk a gödör egyik sarkában, hogy megtalálhassuk, mikor kell. A gödör többi részét ujonan gyűjtött szeméttel töltjük meg.

Ezen eljárást minden fáradság nélkül folytathatjuk és magunkat évről évre a kellő mennyiségű növény-trágyával elláthatjuk.

Az ekképen nyert trágya roppant mennyiségű táplálékot tartalmazván, de egyszersmind roppant laza lévén, vegyítünk hozzá $\frac{1}{4}$ rész kerti földet s $\frac{1}{4}$ rész homokot. Így vegyítve különösen cserépnövény-inknél alkalmazzuk.

Közönségesekké vált kerti virágaink jobban megelégszenek olyan földdel, a milyent kapnak, de a nálunk csak üvegházakban vagy ablakokban ápoltak már sokkal igényesebbek, sokkal több gondot és jobb táplálékot igényelnek. Ilyenek a cseréprózsák, azáleák, cinerária hybridák, hortenziák, fuchsziák, stb., melyek 1—2, sőt 3 éven keresztül is egy $\frac{1}{2}$ liter nagyságu edényre vannak kárthatatva. Ezen növények, részint mert a folytonos hajtás és dús virágzás következtében sok táplálékot fogyasztanak, részint pedig, mivel kis térre vannak szorítva, a lehető legtrágyásabb földbe ültetendők.

A piacon vett cserépnövények, míg a kertesztől való föld a folytonos öntözés által el nem veszi minden tápláló erejét, szépen hajtanak és dúsán virágoznak; mihielyt azonban ez kihasználhatott vagy közönséges földdel pótolhatott, elsatnyulnak, elsárgulnak, s rövid idő múlva elvesznek.

A mint a folytonosan erős munkával terhelt embernek vagy állatnak sok és jó táplálék kell, éppen úgy azon növényeknek, melyek egész nyáron és őszön át virágoznak; különösen a cserépebe ültetett virágoknak a legválagóbb földet, a virágföldet kell szolgáltatnunk, hogy folyton ékeskedhessenek.

Növény-trágya minden háznál előállítható és minden háznál, hol a virágot kedvelik, szükséges is.

Tehát ne resteljék azt a kevés fáradságot, mely a növény-trágya előállításához szükséges és kertjeink vagy cserépeink oly dúsán hajtó és virító virágokkal fognak ékeskedni, melyek magunkat is, másokat is örömmel fognak eltölteni.

Különfélék.

— Főt. Appel Ede plebános ur f. hó 12-én d. u. 3 órakor vonult be a város négyes fogatán, zeneszó és mozsárdurrogás kíséretében. A hosszú kocsisor elején és végén Ifkovics Mariska k. a. által megkoszorozott zászlók lengettek. — Ez nem volt hivatalos, mondva csinált fogadtatás, mint a minőket a „mérsékelt elem“ szokott anno dazumal rendezni, hanem olyan, a minő csak a függetlenségiéktől telik, a polgárok önkéntes, szívből jövő fogadtatása. Ezt bizonyítja az a körülmény is, hogy az elnökség egyszerű fölhívására 27 kocsi ment 12-én kora reggel Adorjánra, segitendők a plebános urnak Zentára hurcolkodni, elébe pedig a csárdáig 18 kocsi vonult. A plebános urat Kozics István, a függetlenségi kör elnöke vezette Zentára. — Legyen elégedett és boldog körünkben.

— F. hó 14-én vette át főt. Appel Ede plebános ur nt. Habram János volt adminisztrátor irtól a plebániát főt. Mészáros Ignác ó-kanizsai prépost-plebános, mint érseki biztos, Kozics István hitközségi ügyész, Vass József és Ellinger József egyház-gondnokok jelenlétében. Az átvételről e lapok szerkesztője, mint hitközségi jegyző, jegyzőkönyvet vett föl. Dicséretére legyen mondva Habram urnak, hogy minden a legnagyobb rendben találtatott.

— Nt. Habram János ur f. hó 15-én

költözött el Zentáról Martonosra, ugyancsak ad minisztrátornak. Bizonyára sajtó szívet hagyta el szülővárosát, melyben, hozzá még mint pap, 24 évet töltött. Bizony-bizony fölötté szívet faszaró lehet ugy csalatkozni, mint Habram ur csalatkozott. Csakis vele eshetett meg az, hogy 24 évi káplánkodása után nem csak hogy más is szóba jöhetett, de sőt megválasztatot. Azonban csak magára vethet, elbukásának csak maga és senki más az oka. A rokon- és ellenszenv adre szálását összetévesztette. Ez pedig öreg hiba. Ne künk erkölcsileg lehetetlenre tette, hogy őt választjuk plebánosnak. Hogy elejtettük, a novemb. 14-iki ebéd után még kevésbé furdal lelkiismeretünk, mint azelőtt. Ekkor ugyanis nem emelte föl tiltakozó szavát egy fiatal óriásnak azon durva vádjá ellen, mintha a mi pártunk őt sárral dobálta volna meg. Erre a vádra a mi pártunk rá nem szolgált. Isten látja lelkünket, hogy igazat mondunk. Ha az első fájdalom átviharzott keblén, és elfogulatlanul lesz képes egyet-mást át gondolni, erről maga is meg fog győződni. — Különben tiszta szívünkkel kívánjuk, hogy a mit elvesztett Zentán, találja föl Martonoson.

— A „mérésékelt elem“ mire nem vágyik? Azt szeretnék, ha a plebános ur fizetéseért ajtójuk előtt antichambriozna No, de majd a nyakuk közé recscentenek.

— Metzinger Józsa kisasszonynak Szánadon f. hó 23-án fog sirig tartó hűséget esküdni. Rehák Andor jbrósági tisztviselő. Az Ég áldása legyen frigyökön.

— A kutyapécéren — miként azt eleve megjósoltuk — csakugyan beteljesedett, hogy mint veszett ebet fogják Zentáról kiverni; de hogy Kozarek kezébe jusson, arra is szép uton halad. Azon- napon ugyanis, midőn Zentáról oly csinos utra valóval ellátva kiindított: kutya forsponton elindulva, egy őt utolért kocsira föl kérdzett. A csantavéri ember jó szívű levén, nemcsak Csantavérre, de onnét Szabadkára is elfuvarozta, Budapestre szándékozván utazni, valami gépért részletfizetést eszközendő. A kutyapécér megérezvén a nála levő 400 frtnyi összeget, mindentől nyomában volt s bevezetve őt a szabadkai állomás alatt levő kis korcsmába, ivásra buzdította s midőn azt gondolta, hogy az ember kissé megborodott, szörnyű barátságot mutatva, ölelgetni kezdé s ölelgetés közben a telebugyellárist kibuzta a zsebéből. Am az ember, ugy lát szik gyanupörrel élt s résen ált s a tolvaj kezét a bugyellárisal együtt megkapta s rendőrt kiáltott. Kutyapécérünk azonban ügyes volt, kikapta magát az ember kezéből, ott hagyva a bugyellárist, elfutott s a sötétségbe burkolt közeli utcákban eltűnt az üldözők szeme elől. A vonat indulófélnében levén, emberünk nem ért rá, hogy az esetet a rendőrségnél bejelentse. Így beszélte ezt el az a bizonyos csantavéri ember, kit az urfi föl akart boldogítani.

— Csak most üti ki a szög fejét a zsákon. A „mérésékelt elem“ a megyére szeretné löcsölni a csárdai utat. Elvárjuk a megyétől, hogy szigorú lelkiismeretességgel fogja az utat megvizsgálni. Ha nem csalatkozunk, akkor a mérésékelt elemnek ez az ut fogja nyakát szegni.

— A mitől a tanács fázik. A vásártéri házhelyekről ismét elmulasztotta a kimutatást a közgyűlés elméjében.

— Scheinberger Dagobert gazdasági gépekből özv. Ujházyháza házában raktárt rendezett be.

— Mihálkovicznak, a mi kedves szomszédunk és Mikosevics Gombos kebelbarátja ellen indított sajtópörében f. hó 17-én kellett volna a végtárgyalásnak megjelenni, de vádolt kérvénye folytán elnapoltatott és 432 frt 40 kr költség elmarasztaltatott.

— A legkeresettebb ügyvéd. Ki volna más, mint Mikosevics? Az „Általánosnak“ elvesztett 1200 frtot, mert a bíróság nem fogadta el a „kiigazított“ kézbesítő levény határideje alatt benyújtott föllebbezést.

— A régi tízforintosok kicserélése. Az osztrák-magyar bank 1880. évi dec. 24-ikéről kelt hirdetésményével a forgalomból kivont 1863. január 15-iki keltű 10 osztr. ért. forint bankjegyeket most már csak 1887. évi dec. 31-ig fogadják el a bécsi és budapesti két főintézetnél kicserélés végett. A mellékintézeteknél az ily bankjegyeket csak az osztrák-magyar bank főtanácsának engedélyével cserélik ki. Ez évi december 31-ike után az 1863. január 15-ről kelt o. é. 10 frtos bankjegyeket az osztrák-magyar bank többé sem be nem váltja, sem ki nem cseréli.

— Halász polgártársaink figyelmét fölhívjuk Szabadka sz. kir. város tanácsának lapunkban közlött hirdetésményére.

Irodalom.

Könyvismertetés. Megjelent a „Szent Család“ című katolikus szellemű naptár az 1888. évre is. Ez az 5-ik évfolyam. Az országos vásárokat tartalmazó részen kívül 100 lapra terjed, sok szép képpel és sok érdekes olvasmányjal. Ára 30 kr. Országunkban ez a legolcsóbb sajtó-termék.

Tartalma: a sz-családot ábrázoló 15 kr értékű tiz színnel festett kép, ezután következik a kalendáriumi rész, minden hónap mellett egy-egy tiszta lappal. Boldog új évet! 1888. Atyafiságos üdvözet a hű magyar néphez. Mihály gazda levele a kalendárium-csinálóhoz. Sz. Péter temploma Rómában (kép). Jézus panasza a magyar nép ellen. Egy protestáns papból lett kath. hívő nyilatkozata. A katolikus meg a kálomista atyafi a szegzárdi vásáron. Eletszabályok. Egy magyar hitterjesztő. Jézus elítéli sz-család ellen-segeit (képpel). Viszhangok. Egy magyar misszionárius életrajza (képekkel). Fohász (vers). Magyar őseink (képpel). Ave maris stella! (kép). Hazánk nagyszonyához (vers). Lurd (képpel). Himnusz kisasszony napjára (vers). A karácsonyfa eredete (képpel). Gróf Széchenyi István vallásossága. Borulj porba! (vers képpel). Tiszteljük sz.-Józsefet (képpel). Sz.-József halála (vers képpel). Segítsünk a purgatoriumbeli szegény lelkeken (képpel). A pécsi székesegyház (képpel). Dulánszki Nándor, pécsi püspök (képpel). A sz-család háza Región (képpel). A kakuk (vers). Isten ujjá. Földi életünk vezérsillaga (képpel). Munkásság gal és becsületességgel boldogulsz. A jogkereső (képpel). A levegőben uszó porszemecskék. Milyen volt a világ 300 év előtt. A kisbíró és a bakter böstörködése. Mihály gazda beszélgetése családja körében. Kérés a magyar néphez (képpel). Hogy áll a világ. Talány kérdések. Keresztények riadója (képpel). A sváb gyerek és a paprika. Adomák. Hogyan lehet a kis gazda is tüke-tulajdonosa? A magyarországi püspöki kar. Országos vásárok.

A „Sz-család“ című naptár sok vallásos, erkölcsnemesítő és ismeretterjesztő közleményt tartalmaz. Sok szép kép, sok jó tanács, sok érdekes és tanulságos elbeszélés van benne. Ellenben rossz egy betű sincs. Azért a legjobb lélekkel ajánlható. Megrendelhető a plebánian.

Sirisaka Andor pécsi tanító, a „Babonák könyvé“ nek érdekes szerzője a sok jó és rosz viccek tárgyaról, az anyósokról „Anyósok Könyve“ című illusztrált humorisztikus műre bocsát ki előfizető fölhívást. Lesz benne egy tucat kisebb-nagyobb tréfás anyós-beszélyke, 200 anyós-adoma s mintegy 300 velős szellemzika: bölcs mondások, gondolatok, hasznos tudnivalók, jó tanácsok, átkok és szitkozódások, kérdések és feleletek, tövisek, csaláncok, bolondgombák, csodabogarak, röppentyűk, kartácsok, bombák, torpedók, frissítők, kedélyeskedések, nyájaskodások, csipkedések, tromfok, forgácsok, szilánkok, eszmetörödékek, apróságok, vegyesek, gyvelegek, különféle; egész halmazára lesz e műben szép rendben összefoglalva és rendetlenül szétdobálva az elsóból az utolsóig mind mind az — anyósokról.

Szóval, e könyv tartalma teljesen hű tükre lesz az anyósoknak s azt nagy élvezettel olvashatja mindenki, a házasulandó és nős ember egyaránt.

Az „Anyósok Könyve“ finom papíron, igen izléses kiállításban 8—10 ivnyi (128—160 oldal) terjedelemmel fog megjelenni, gazdagon illusztrálva a „Veréb Jankó“ pécsi élelapp képeivel s számos hazai művész által készített rajzzal. Közel száz díszes kép lesz benne. A mű december elején fog napvilágot látni s a t. előfizetőknek átadati, illetve bérmentve elküldetni.

Előfizetési ára egy forint, mely összeg — vidékről legcélszerűbben postautalványon — minél előbb, de legkésőbb november 30-ikáig szerző-kiadó címére küldendő be.

Előfizetéseket elfogadnak még: Domján I., Engel Lajos és Valentin Károly fia pécsi könyvkereskedők, ugyszintén Taizs József könyvnyomdája és az összes hazai postahivatalok.

„A hitetlen“ cím alatt Delpit Eduardnak, az újabb francia regényirodalom egyik legtehetségesebb művelőjének kétkötetes regénye jelent meg a Singer és Wolfner-féle „Egyetemes Regénytár“-ban, mint a szép sikerű vállalat harmadik évfolyamának harmadik és negyedik kötete. Mint a cím is mutatja, irány-regényvel van dolgunk, mely azonban a mellett, hogy a napjainkban nagyon is védelemre szoruló vallásos érzületet és nevelést a társadalmi és erkölcsi rend nélkülözhetetlen alapjával igyekszik föltüntetni, nem téveszti szem elől az elbeszélő mű föladatát sem. „A hitetlen“ egyike a legérdekesebb regényeknek, telve hatalmas, megrázó drámai jelenetekkel, melyektől távol van minden szenzációhajászás. A stíl finom, emelkedett, sokszor költői lendületű; van-

nak a könyvnek egyes remek szépségű lapjai, melyek ugy hatnak, mint valami szép költemény. A mese két nemzedéknek a történetét foglalja magába, de e nem történik az egység rovására, melyet az alakok egyöntetűségén, tökéletes jellemzésén kívül az eszme egysége s a hitetlenség és vallásosság két ellentétes képviselőjének a személye tart fenn. A kik a fiatalabb Delpit-et még nem ismerik, e műven mindenesetre egy igen sajátos, érdekes írói egyéniséggel fognak megismerkedni. — A két kötet ára díszes piros vászonkötésben együtt 1 frt.

„Józsai és Erzsike“ második évfolyamának 2-ik és 3-ik száma megjelent következő tartalommal. 2-ik szám: Hark hegye (kép a természetből). Az emberi kéz. A tréfa (vers). Böske és nénikéje (gyer nekcsütítés) igen szép fölfogással rajzolt eredeti képpel. A tolvaj. Róka koma (természetrajzi költmény képpel). A szent hajdankorból. Böttgner az aranycsináló (élet és jellemrajz). Stiglicz János (árnyképek). Jó éjszakát (gyermekdal hangjegyekkel). Gyermekjátékok (képpel). Törd a fejed, találd ki — 3-ik szám: Temetőben. Halottak emléke (képpel). A báránya (vers, szép kivitelű képpel). A mértékletlen. A kóborló (képpel). Szeresd az igazságot. Karacs Teréz (élet- és jellemrajz), képpel. Királyosfi (képpel). Gyermekdalok (hangjegyekkel). Ugróiskola (gyermekjáték képekkel). Törd a fejed, találd ki.

E változatos tartalomról is megítélhetni, hogy „Józsai és Erzsike“ kiváló tért érdemel a gyermekirodalom terén. Tárgyait illetőleg mindazt föleleli, a mi az ismeretterjesztés körébe vág s különös gondot fordít erkölcsi hatására. Olvasmányaiba át vannak ötvözve azon nevelési irányok, melyek mai napság színtonalon állanak. Eredeti képei gyönyörködtelemre. „Józsai és Erzsike“-t, mint a legolcsóbb gyermeklapot is melegen ajánljuk a terjesztésre. Ez irodalmi ág ily kivittel megérdemli a tömeges partolást. Ára igen olcsó: egy évre 1 frt 20 kr; megjelent minden hóban 16 negyedrév iven. Szerkesztő Györgyössy Rudolf Aradon. Az első évi fölgyam beköveve igen alkalmas karacsnyi és újvívi ajánlhat. Tanítóink figyelmét fölhívjuk ez új irányu lapra, mely nevelési hatásra hivatott. Szolgálatot tesznek a népnevelésnek, ha iskoláikban terjesztik.

A „Magyar Daltár“ VI. kötet, — mint a „Magyar Dal-Album“ VI. kötetének szöveg-könyve — rövid idő alatt elhagyja a sajtót. Ezen egyetemes magyar népdalgyűjteményben a külföldi vevők iránti tekintetből a dallamok egészen külön adattak a „Magyar Dal-Album“ cím alatt zongorára alkalmaszva, míg a hazai közönség részére a szövegek „Magyar Daltár“ címmel jelentek meg. Mindkét rész magában véve is egészlet képez, míg együttesen véve egymásnak kiegészítő részlet. Ugyanis a „Dal Album“ eddig megjelent hat kötetének 1200 dallamára — minthogy egy-egy dallamra 1—12 különféle szöveg is daloltatik — a „Daltár“ mintegy 3000 magyar népdalt közöl, még pedig sokat 2—5 változatban is, melyeket hazánk különböző vidékéről küldtek be. Ily rendkívül nagyterjedelmű népköltészeti gyűjteménye egy nemzetnek sincs s hazánkban is páratlanul áll. Kivánatos volna, ha ezt minden magyar család, könyvtára részére megszerezné. A „Magyar Daltár“ VI-ik kötete f. évi november hó végén jelenik meg, s előfizetési ára füve 80 kr, díszkötésben 1 frt 60 kr. Mind a hat kötet egyszerre megrendelve füve 4 frt 80 kr, díszkötésben 9 frt 60 kr. Megrendelések Henicke Rezső kiadóhoz Győrbe juttendők.

Garantirozatlan hírek.

Savanyu Lajos több darab törülgető ruhát ajánlott föl az éhező iskolák gyermekek számára.*

Bikityi az irodája által „elmaajlizott“ vevény ügyében szigorú és pártatlan vizsgálatot kért a feszes bírótól.

Kis bogos, mióta Savanyu által lefözetett, nem jár a „Gazdaköt“ be.

Azon úrra, hogy kis piszkos a gazdája zsebéből elcsent 400 forint szerencsésen megugrott, Savanyu Lajos táviratilag juttatott.

Mutyulin József, a legszolidabb pénzintézet ügyésze, e nevezett pénzintézetnél levő 16 ezer forint tartozását a napokban bírány nélkül kifizette.

Tulipán Gyurkát, abból az alkalomból, hogy hosszas betegségből szerencsésen kiépült s újra átvette a hite-

* Szégy, de a törülgető ruhákat a régi szomszéd sirtatja. Szedő.

les jegyzőkönyvek vezetését, a közgyűlésben viharosan megéljenztek.

A fzeses bírő az elmúlt héten a Bikityi érdekében elkövetett sticckleiert egy orrot sem kapott felsőbb helyről.

A fzeses bírő dr. Hoffmann, volt plebános-jelölttől, az érdekében kifejtett buzgó és sikeres működéséért meleg hangon irt köszönő levelet kapott.

Gabikának a napokban kettős gyermeke született.

Vörösszakáru Tóni városszerte híreszteli, hogy a „Társas Kör” azért bukott meg, mivel élők egy ideig a fzeses bírő volt a csapást a nevezett kör mindközideig nem volt képes kiheverni.

Epéskező tiszti ügyésznök jogi nézetét ajánlják melegen dr. Swartzer budapesti orvosnak megfigyelés végett.

Bodagszáju, alias Csorobis Jenő újabb 800 frtos engedély-okmány tervét fűzi fejében, ezuttal az éhező iskolás gyermekek javára.

Tóni bá' fölkért bennünket, hogy ne felelkezzünk meg róla, hanem tegyük már valamit a II. közjegyzői állás érdekében.

Gabika szerelmes levelet vár a főispántól.

Azt beszélik, hogy a „legtisztább kezeket” valami 60 ezer frt bepíszkolták. Lehetetlen.

A gimnáziumi igazgatóra aspiráló don Savanyu maga helyett Magyar Gyulát ajánlja erkölcsstanárul.

Bikityi, a Misatovics a legkedvesebb szalonfickónak mutatja magát dr. Bende ur iránt.

A kutyapécér szeszóvárog Zentára, árván hagyott lapja szerkesztése végett. Bikityit kicsinyli.

Dr. Ásó az edő ginél sokkal jövedelmezőbb üzlet-ágot fődögött föl legtöbb budapesti utjában.

Gabika kezd felátni, hogy a közösség Bikityivel csak néma kelés, legtöbbször veszedelmes.

A szerénysző nyílt postája.

Dr. Dudas Gyula urnak Szegeden. Dr. Bende urnak adresszált választat nem közölhetjük, propter quoniam. Mint egykori tanítóját, arra hívjuk föl figyelmét, hogy a szerénysző mindenkinek és mindenkor jól áll, de leginkább a fiatal embereknek jól.

Felelős szerénysző: Reitmann Ferenc.

Kiadótulajdonos: a „Zentai függetlenségi kör.”

11938/1887.

HALÁSZATI JOGOK HASZONBÉRBEADÁSA.

Szabadka sz. kir. város tulajdonához tartozó Kis- és Nagy-Palics, Ludastó, Körösér és kelebiai tavakban gyakorlandó halászati jog

f. évi november hó 30-án

délelőtt 10 órakor fog a gazdasági ügyosztály hivatalos helyiségében

1888. ápril hó 24-től 1894. december 31-ig terjedő időre nyilvános árverésen haszonbérbe adatni.

Kikiáltási árak:

Kis- és Nagy-Palicsért 2000 frt.
Ludastó és mellékreszeiért 600 frt.
Kelebiai tóért 100 frt.
Körösérért 100 frt.

Mely árverésekre érdekelt megkérhetők, azaz, hogy tartoznak az árverés megkezdésekor annak biztosítására a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban letenni és hogy a föltételek Szigethy József gazd. tanácsnoknál naponta megtekinthetők.

Kelt Szabadkán, 1887. október hó 1-én

A városi tanács.

4959/1887. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zentai kir. járásbíró mint tkvi hatóság köz- hírré teszi, hogy Ekkert Gyula, mint az egyesült adamo-beli takarékpénztár engedményesének Prokopovits Jenő elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelme folytán a végrehajtási árverés a zentai kir. járásbíró területén levő s az adai 3442. sz. tkvben végrehajtást szenvedett fél tulajdonánál fölve A I. alatti 508. öi. sz. ház és udvar-telekre o. é. 1400 frt kikiáltási árban elrendeltetett és hogy ezen ingatlan az 1887. évi dec. hó 1-ső napján délelőtt 10 órakor Ada község házában megtartandó nyilvános árverésen becsáron alul is el- adatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül o. é. 100 frtot készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Zentán, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság- nál, 1887. évi augusztus hó 3-án.

Dr. Mór, kir. aljbíró.

Eladó mészárszék.

STAITY MILÁN és IVÁN test-
véreknek Vuits Pál házában levő
diszesen fölszerelt

MÉSZÁRSZÉKÖK

eladó és azonnal átvehető.

Dimitrijevic Timót, pékmester.

Kitűnő magyarádi bor.

Ransberg Mór és fia hegyaljai bortermelők és aradi bornagykereskedő cégtől bor-bizományi üzletet nyertem.

KIZÁRÓLAG MAGYARÁDI BORT ÁRUSITOK.

Abban a helyzetben vagyok, hogy olyan bort szolgáltathatok a m. t. közönségnek, mely minőség és ár tekintetében a versenyt minden tekintetben kiállja és helyben olcsóbb áron ad- hatok bort, mint Aradon vehető, a mennyiben a szállítási díja megtakarítható. 8—10 éves bor hordó számra legkisebb mértékben 50 literenként, ugyanily minőségű 1 1/2 literes üvegekben, üveg- gel együtt 48 krért kapható, szemelt (ausleser), azaz szemenszedett üvege 80 kr. Pincém és irodám hid-utca Fischer Mór-féle házában.

Számos pártfogást kérve, biztosítom a m. t. közönséget, hogy igényeit teljesen kielégitem.

Zentán, 1887. november hó 10-én.

Krahl Mór.

A pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzlete
Budapest, Dorottya-utca 1. sz.

BAZILIKA SORSJEGYEK

évenként 3 huzás.

LEGKÖZELEBBI HUZÁS

1887. december 1-én.

Főnyeremény 100,000 frt.

Zentán megrendelések Goldstein Dávid és Gussmann Jenő urnaknál adhatók föl.

ajánl az

1887. december hó 1-én

leendő huzáshoz

Bazilika-sorsjegyeket

készpénzátetés mellett a hivatalos napi-
artolyamon.

Részletfizetésre:

3 drbot 18 havi részletre à 1 frt 93 kr.
5 " 18 " " " 3 " 23 "
10 " 18 " " " 6 " 46 "
Már az első részlet lefizetése után az
esetleges nyeremény kizárólag a rész-
letív tulajdonosát illeti.

Szeged, 1887. Engel Adolf (ezelőtt Burger) könyv- és könyomdai műintézetéből.